

V zajatí obrazovky, chybné formovanie osobností

P. Jean Pierre Boubée

15. decembra 2020 ✚ Cirkev ✚ Televízne nevolníctvo

„Môj malý je taký šikovný! Mala by si vidieť, ako to vie s počítačom.“

„Ja som dala môjmu na Vianoce tablet.“

Tak nejako prebieha bežný rozhovor dvoch matiek, zatiaľ čo ich deti sú ponorené do hrania sa na smartfóne alebo posielajú ďalšiu správu v rámci virtuálneho rozhovoru známeho ako chat.

Za posledných šesťdesiat rokov sme videli úžasný rozvoj techniky určenej ku každodennému životu. Platí to najmä o svete elektroniky, ktorá skrz monitory a displeje ovplyvnila spôsob, akým dennodenne získavame informácie a ako komunikujeme, mala dopad na naše zamestnania, voľný čas, a v mnohých prípadoch sa stala základom pre naše rozmýšľanie a rozhodovanie.

Všetky tieto technológie ponúkajú nové skvelé možnosti, ktoré môžeme využívať. Je však nutné rozlišovať medzi pozoruhodnosťou, užitočnosťou a škodlivosťou.

Možnosti ľudského života

Človek je pozoruhodne prispôsobený k tomu, aby dosiahol vyššie poznanie:

- jeho zmysly mu umožňujú priamy styk s okolitým svetom, vďaka čomu je schopný pochopiť podstatu vecí;
- tým, ako zhromažďuje, triedi a navzájom spája myšlienky, ktoré ho vedú k praktickým a rozumovým záverom;
- pričinením ľudskej vôle, ktorá vychádza zo záverov a jej úlohou je smerovať k dobrému;
- následne vôľa usmerňuje ľudské city a vášne, aby sa nestali neusporiadanými, k čomu nás zvädza naša narušená prirodzenosť;
- s touto výbavou sa človek snaží o vlastné zdokonalenie, avšak s tým, že dodržiava poriadok daný Stvoriteľom, čiže koná mravne a najvznešenejší prejav mravnosti sa nazýva milosrdenstvo;

Zmienené body stručne ukazujú, ako človek funguje. Ale nadmerná prítomnosť nových elektronických vymožeností výrazne narušila tento základný rytmus ľudskej psychológie, a to do tej miery, že by si každý z týchto bodov vyžadoval dôkladné prejednanie.

Úpadok myslenia

So všeobecným prienikom televízorov do domácností nastal zlom. Došlo k tomu približne v 60. rokoch minulého storočia. Doposiaľ spoznával človek obvykle realitu takú, aká je, čerpal ju, takpovediac, priamo z jej zdroja a následne si robil úsudok. Styk s realitou nutne vzbudzuje vášne, ale city patria k „rytmu“ človeka. Vzdelávanie a skúsenosť učia, ako používať rozum k ovládnutiu týchto citov.

Avšak s príchodom televízie musí človek čeliť obrovskej záplave obrazov, ktorými ho zaplavuje obrazovka. Ide o pohyblivé obrazy, ktoré dokážu obzvlášť uchvátiť. Táto záplava obrazov vyvoláva nadbytok pocitov a dokáže človeka zvádzať tým účinnejšie, čím viac sa jej zobrazovanie skutočnosti tvári lepšie ako samotná realita.

Všadeprítomnosť obrazov a obrazoviek narúša správne fungovanie rozumu: zmyslovosť nahrádza rozum, čím je vážne poznamenaný pocit poznávania. U dieťaťa, a neskôr dospelého, tak dochádza k zakrpateniu duševných schopností. Oslabenie rozumových činností sa stalo bežným javom, vrátane ťažkostí s chápaním, usudzovaním, vnímaním vlastného ja a reality v súvislostiach.

Intelekt upadol u množstva dnešných ľudí do primitivizmu, v ktorom citovosť nahrádza skutočný úsudok a myslenie.

Realita na želanie

Dvadsaťpäť rokov po televízii prišli počítače, ktoré ľuďom umožnili „zasahovať“ do obrazov zobrazovaných na obrazovke. K tomuto zasahovaniu dochádza na malej ploche jednoduchým spôsobom, len dotykom končekov prstov. Nedá sa to porovnať so zasahovaním človeka do reality, keď sa musíme priblížiť k tomu, čo sa pred nami odohráva, a pozorovať všetko zblízka. To, čo vidíme na obrazovke, už nie je životom odohrávajúcim sa v určitom, hmatateľnom svete, ale je len úlomkovým obrazom tohto sveta.

Stretávame sa s dvomi novými javmi:

- časť človeka, ktorá zasahuje do zmieneného sveta, nie je celou bytosťou so všetkou jej telesnosťou a osobnosťou;
- zasahovanie samotné už nemá fyzický vzťah ku skutočnému daniu a človek za neho nepociťuje zodpovednosť: s akou hroznou ľahkosťou si deti v počítačových hrách zvykajú zabíjať alebo sa dospelí uvádzajú do mravne opovrhnutiahodných situácií (hovoríme o hmotnej zodpovednosti, je tu ešte mravná zodpovednosť pred Bohom za dobré a zlé skutky);

Človek je stále viac vytrhávaný z reality a jeho správanie je určované predstavivosťou.

V zajatí obrazovky

zdroj: Pikrepo

Zánik skutočného myslenia

Koľko detí, a dokonca aj dospelých, začne písať skôr, než začnú myslieť, a výsledkom je zmes nesúvislých vyjadrení.

Tým skôr, že kultúra prejavu sa častokrát rovná internetovému „*copy and paste*“. Množstvo úloh, ktoré zadávajú učitelia, v skutočnosti vyžaduje len desivú karikatúru vedenia, ktorého konečný výsledok nemá nič spoločné s rozumom. Nie je k tomu potrebné žiadne abstraktné myslenie, pochopenie, súdy. Ťažko potom budeme hľadať akúkoľvek syntézu alebo akúkoľvek dôkladnejšiu analýzu podstatných bodov, ktoré súvisia s danou otázkou.

Pre staršiu generáciu sa neustále sa rozširujúce trhovisko internetových fór, blogov a ďalších miest zdieľania stáva, bohužiaľ, zoologickou záhradou, kde väčšinou niet miesta pre hlbšie zamyslenie.

Chybné formovanie osobnosti počítačovými hrami

V prirodzenom poriadku vecí sa dieťa alebo dospievajúci pripravuje na budúci dospelý život mnohými spôsobmi a hry pri tom zohrávajú dôležitú rolu. Hry vtahujú dieťa do sveta, ktorý je „ako skutočný život“, určitej nereálnej reality.

Najmä v prípade mladých ľudí je do hry zapojená celá bytosť: telo, city, duševné vlohy a úsudok. Postupne musia prijať obrovské množstvo informácií, ktorých sa im dostáva, a ktoré neskôr zakúšajú v skutočnom svete. Dokonca aj pri najpokojnejšej hre, akou je napríklad nejaká stolová hra alebo zložitejšia a viac vzrušujúca, ako je futbal, sa zapája celá osobnosť, ale ide o skutočnú osobnosť v skutočnom svete.

Počítačové, konzolové a mobilné hry vytrhávajú mladých ľudí zo skutočného vnímania reality pomocou zmyslov a rozumu a vtahujú ich do úplne nereálneho, tzv. virtuálneho sveta. Títo moderní hráči vstupujú do obrazu, nie však do reality, skrze silné a takmer výlučné zapojenie určitých zmyslov. Spôsob, akým hráči vstupujú do hry, je akýmsi prenesením seba samého do sveta nemajúceho nič spoločné s tým, v ktorom im bolo dané žiť.

Tieto hry teda neslúžia k utváraniu ich osobností pre budúcnosť, ako je tomu v prípade tradičných hier, ktoré utvárajú rýdze, odôvodnené správanie dieťaťa.

Navyše pri hraní takýchto hier dochádza k narušeniu rovnováhy nervového systému vyvolávaním vzrušenia, napätia a šoku, neprestajnými zábleskami a nezriedka násilnými situáciami.

Neprítomní prítomní

Moderný svet je široko otvorený komunikácii a priateľstvu alebo sa tak aspoň tvári; trpkou iróniou je, že sme svedkami niečoho presne opačného. Všimnime si, že aj keď naši moderní technickí nadšenci stoja hneď vedľa nás, sú schopní neustále komunikovať s niekým, kto sa na scéne vôbec nenachádza. Neprítomní dokážu vnucovať svoju klamlivú prítomnosť, zatiaľ čo tí, ktorí sú skutočne prítomní, bývajú prehliadaní a stávajú sa akoby cudzincami. A tak nakoniec ľudia, ktorí sú neprítomní, sú prítomní a ľudia, ktorí sú prítomní sa stávajú neprítomnými. Toto svojho druhu schizofréne vnímanie okolia je skutočne znepokojujúce.

Dvaja ľudia, ktorí sa práve rozlúčili, hneď vyťahujú svoje telefóny a píšú si. Miesto toho, aby dvaja priatelia počkali do druhého dňa, neprestajne sa navzájom informujú o udalostiach z rodinného života, o svojich pocitoch a všetkom, čo im zrovna napadne. Nestálosť myslenia a náladovosť sa stávajú druhou prirodzenosťou.

Navyše sa oslabujú alebo úplne znemožňujú účinky normálnych vzťahov: lásky, priateľstva, trpezlivosti alebo dokonca vzdelania. Vzťahy sa už netýkajú prítomných, je tu vždy akási neznáma „tretia strana“, na ktorú je treba brať ohľady. Rodič napríklad vynadá jednému zo svojich detí a dieťa sa môže okamžite otočiť chrbtom a začať sa niekomu sťažovať; tak dieťa stráca všetko ovocie, vyplývajúce z rozmyšľania nad slovami rodiča. Prichádza o tú hodnotu, ktorá je osobnosti daná, a ktorú nazývame vzdelaním.

Falošné priateľstvá

Na druhej strane priateľstvo nabralo inú, všadeprítomnú podobu: všetky tie prepojenia, ktoré tlačia mladých ľudí ku vzťahom s čo najviac osobami, s ktorými zdieľajú každú, aj tú najpovrchnejšiu maličkosť svojho života.

Sú to však skutoční priatelia? Nie, nie je možné, aby sa išlo o priateľov; priateľ je niekto, s kým trávime čas:

- skutočné priateľstvá sa zakladajú na čase, ktorý spolu skutočne trávime, nie na kontakte skrz obrazovku alebo neustálym posielaním malicherných správ;

- priateľov nie je už z podstaty veci príliš veľa;

- ale predovšetkým, priateľom je ten, kto odhaľuje akí ste, nejde o vaše odhaľovanie. V súčasnom „zverejňovaní príspevkov“ sa človek predvádza spôsobom, akým by chcel byť vnímaný. Vytvára v podstate svoj umelý, virtuálnu podobu.

Len zriedkakedy sa mladí ľudia vo svojich príspevkoch hlásia k cnostiam, keďže väčšiu pozornosť si ľahšie získajú nesprávnymi, či priamo hriešnymi vecami a predvádzaním, aké medze dokážu prekročiť.

V týchto priateľstvách je istý druh nezdravej senzáciechtivosti: „Dokážem...“, „Urobil som...“, „Obliekla som si...“, „Mám toto dievča...“. Je celý rad oblastí, kde je nutné sa s ohľadom na krehkosť ľudskej osobnosti naučiť, čo je v najrôznejších okolnostiach vhodné a nevhodné hovoriť. Ale vo vyššie uvedenom svete sa všetko stáva vecou verejnou, dokonca aj najbanálnejšie každodenné zážitky, ktoré by za normálnych okolností nikdy nemali byť predmetom rozhovoru.

Vidíme postupný zánik všetkej súdnosti: stratu úsudku, stratu zdržanlivosti, stratu dobrého vkusu, stratu slušnosti, stratu významu rodiny a priateľstva. Následky sú hrozné...

Spoločnými silami prebudíme SVEDOMIE Slovenska, bojujme za Vieru a hodnoty kresťanskej civilizácie. Bez Vás Christianitas.sk nezvládneme financovať, preto prosíme o Vašu PODPORU. Ďakujeme!

Bankové spojenie: **SK776500000000020594299**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/v-zajati-obrazovky-chybne-formovanie-osobnosti/>